

BAŞYAZI

Ekonomik ve sosyal politikalarının belirlenmesini elli yılı aşkın süredir uluslararası kuruluşların yönlendirmelerine bırakan Türkiye'nin," bugün gelinen noktada istenilen ekonomik gelişmişlik düzeyini yakalayamadığı görülmektedir. Kişi başına 2.540 Dolar geliriyle toplam 176 ülke arasında 65'inci sırada yer alan Türkiye, bu haliyle Dünya Bankası tarafından yapılan değerlendirmelerde "Alt-Orta Gelir Grubu" ülkeler arasında yerini almıştır.

25 yıldır OECD ülkeleri içerisindeki enflasyon şampiyonluğunu bir tek yıl olsun kimseye kaptırmayan Türkiye'nin, kayıt dışı ekonomide aynı ülkeler arasındaki yeri daima birincilik olmuştur. Ülkemizde rüşvete her yıl 400 milyon doların üzerinde para ödenmektedir. Uluslararası Şeffaflık Enstitüsü'nce yapılan değerlendirmelerde yolsuzluk sıralamasında 91 ülke arasında 54'üncü sırada yer alan Türkiye'nin, dünya rüşvet sıralamasında^ yeri ise 85 ülke içinde 31'inci sıradır.

Dış ticaret açığında dünya ikincisi olan ve dış borç büyüklüğü yaklaşık 115 milyar dolar olan ülkemizde, her çocuk, 2.436 dolar borçla dünyaya gelmektedir. Gelir dağılımındaki dengesizlik son derece büyüktür. Yıllık geliri en yüksek ve en düşük olan gruplar arasında 66 kat fark bulunmaktadır. Yolsuzluk ve işsizlik her yıl biraz daha artmaktadır. Fak Fuk Fon'dan yardım alanların sayısı 6 milyonu aşmıştır. Ülkemizde nüfusun büyük bölümü yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır.

Türkiye, Birleşmiş Milletler 2002 yılı İnsanî Gelişme Endeksi sıralamasında 173 ülke arasında 85'inci sıradadır. Avrupa Birliği'ne aday ülkeler-

den bu konuda Türkiye'ye en yakın ülke Romanya bile Türkiye'nin 24 sıra üstünde yer almaktadır.

Benzer rakamlar uzayıp gitmektedir. Genel olarak bakıldığında, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal göstergeleri-hiç de iç açıcı görünmemektedir. Ülke yönetimine bakıldığında, bu tablonun değişebileceği yönünde bir umut ışığı görebilmek de olası değildir. Ülke yönetimi sorunlarının kaynağını görememekte, doğru çözümler üretmemektedir.

Türkiye üretmemekte, sanayileşmemektedir. Ülke sanayisinin Gayri Safi Millî Hasıla içindeki payı 1950'den beri geçen 48 yıl zarfında ancak %6,3 arttırılabilmiş, %14,6'dan %20,9'a çıkarılabılmıştır. Bu nedenle istikrarlı büyüme bir türlü yakalanamamış, sorunlar yumak gibi büyümüşdür. Yaklaşık 50 yıldır uluslararası kuruluşlardan medet umulmasının, ulusal, ekonomik ve sosyal politikaların üretilememesinin ya da uygulanamamasının nihaî faturası budur.

Üretmemenin, sanayileşmemenin pek çok nedeni bulunmaktadır. Bunlardan biri stratejik öngörüyle insan kaynakları planlamasını da gözönüne alan ulusal kalkınma modellerinin bir türlü geliştirilemeyip uluslararası finans kuruluşlarının güdümünde ekonomik ve sosyal politikaların uygulanmaya çalışılmasıdır. Bir diğeri, özellikle son yirmi yılda planlama düşüncesinin tamamen bir kenara bırakılmasıdır. Yine, ekonominin sanayileşme ve yatırım artışlarına dayalı dengeli bir yapı kavuşturulamaması da bir diğeri nedendir. Ancak, söz konusu sağlıklı yapının ortaya çıkmasındaki temel nedenlerden biri de sanayileşmenin olmazsa olmaz koşulu olan teknoloji üretimini sağlamak amacıyla geliştirilmesi ve uygu-

lanması gereken ulusal bilim ve teknoloji politikalarımızın olmayışıdır.

Türkiye teknoloji üretememektedir. Toplam Gayri Safi Millî Hasıla içerisinde araştırma ve geliştirme harcamalarının payı Türkiye'de binde 5 iken, OECD ortalaması bundan 4,5 kat daha fazladır. Araştırma ve geliştirmede çalışan bilim adamı ve mühendis sayısı Türkiye'de her bir milyon kişide 303 iken, OECD ortalaması bunun 10 katı, yani 2.973'tür. İleri teknoloji ürünlerinin toplam imalat sanayi ihracatı içindeki payı 2000 yılı itibarıyla Türkiye'de %5 iken, bu pay, Avrupa Birliği içerisindeki İrlanda'da %48, Yunanistan'da %9 iken, Avrupa Birliği'ne aday ülkelerden Macaristan'da %26, Çek Cumhuriyeti'nde %9 düzeyindedir. OECD ortalaması %20, gelişmekte olan ülkeler ortalaması %23'tür.

Ülke yönetimleri, Avrupa Birliği kapısında, heyecan içinde ilerleme raporlarını beklemektedir. Avrupa Birliği'ne giriş, ülkenin her sorununa çare olacak bir sihirli değnek gibi görülmektedir. Ulusal sanayileşme politikalarının, ulusal bilim ve teknoloji politikalarının yokluğunda, araştırma/geliştirme faaliyetleri yerine, teknoloji transferi peşinde koşan, teknolojiye ve donanımlı teknik işgücüne, bilim adamına ve mühendisine önem vermeyen bir anlayışın, Avrupa Birliği içerisindeki yerinin ne olacağı ve böyle bir anlayış ile ülkeyi nasıl bir gelecek beklediği merak konusudur. Herhangi bir birliğe girilsin ya da girilmesin, sorunun çözümü üretmektir, sanayileşmektir. Yani, bilim ve teknoloji üretmektir.

Bilim ve teknoloji üretimi noktasında Türkiye'nin zaafiyeti bulunmaktadır. Genellikle, gerek siyasî kadrolar, gerekse bürokrasi tarafından, bilim ve teknolojiye önem verilmesi gereği sık sık vurgulanmakla beraber, bu husus içi boş bir söylem düzeyinde kalmaktadır. Türkiye, bilim ve tek-

noloji geliştirme, "teknolojik yenilik geliştirme" yeteneğini elde etmek konusunda, pek çok ülkenin tersine, hiç de kaygılı görünmemektedir. Bu kaygıya, siyasî partiler, ya da bürokrasi düzleminde rastlanılmadığı gibi, toplumun çeşitli kesimlerinin de ilgisi son derece düşük düzeydedir.

Türkiye'de, müdahil olunması durumunda önceki Körfez Krizinde olduğu gibi ülkemize çok ağır ekonomik kayıplar getirecek olan savaş senaryoları kol gezmektedir. Saddam rejimi kendi halkını ezmektedir ve hiçbir şekilde kabul edilebilir değildir. Ancak, bu durum, hiçbir ülkeye Irak'a müdahale etme hakkını vermez. Sorun, Birleşmiş Milletler tarafından yapılacak diplomasi girişimleriyle çözümlenmelidir.

Ülkemiz, mevcut seçim kanunu ve siyasî partiler kanunu demokratikleştirilmeden, seçime katılanların eşit yararlanacakları ortamlar sağlanmadan gündeme getirilen bir erken genel seçimin sancılarını yaşamaktadır. Toplumun hemen her kesiminden gelen söz konusu değişiklik talepleri yerine getirilmeden yapılacak seçimler, hiçbir şekilde çözüm olmayacak, aksine daha büyük sorunlara yol açacaktır.

Bu toz duman içerisinde, bilim ve teknoloji üretiminin gereğine kimse dönüp bakmamaktadır. Maden Mühendisleri Odası, sorunların çözümünün ancak üretim, sanayileşme, bilimsel ve teknolojik gelişme ile olabileceğini, bu konuda mühendislere önemli görevler düştüğünü ve mühendise gereken önemi vermeyen hiçbir kalkınma projesinin başarı şansı olmadığını vurgulamayı her plâformda sürdürecektir.

Saygılarımızla...

TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU